

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a slogom sve pokrvari. Kar. pol.

Preporučamo se dopisi na titulu. Preporučamo se pismo, opisi list. Svakaj po običnom omeću i po dogovoru. Isto tako je po priklad. Navedi se talja postarstvo, na načinom (novegje postalo) na administraciju "Naša Sloga". Ime, prezime i najbliži pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje za vrijeme, neka to javi odgovaralivnu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća postarino, ako se izvama napise: "Reklamacija".

Istini svakog talja. Dopisi se nabrašaju ako se neidaju. Nabilježavati listovi se neprimaju. Predplata u postarinom stoji 15 for., za seljake 20 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol. godine. Izvan carovine više postarino. Na malo jedna broj 5 novč. Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Razpust zastupstva za grad Beč.

Ovaj čas razneao je brzojav širom svijeta neočekivanu vijest, da je cesarska vlada nakon ponovnog izbora dra Luegera načelnikom grada Beča, razpustila ono zastupstvo.

Našim titeljem je poznato, kako je prošloga mjeseca pučanstvo glavnoga grada cesarstva izabralo u novo gradsko zastupstvo u ogromnoj većini takozvane antisemite ili proti židove ili krišćanske socijaliste. Prvi put bijaše tada hameotom potučena takozvana liberalna, a u istinu lažliberalna, židovsko-njemačka stranka. Taj poraz djelovao je pogubno ne samo na bečke liberalce, nego i na njihove jednomisljenike u jednoj i drugoj polu monarhije. Izbore grada Beča rukovodio je za protizidovsku stranku iz carevinskoga vieća dobro poznati zastupnik dr. Lueger, koji je tom prigodom razvio izvanrednu djelatnost. Glavno bijaše njegova zasliuga, što se je pučanstvo Beča oslobodilo njemačko-židovskoga gospodstva, koje je išlo za tim, da ubije u ogromnoj većini građanstva svako vjersko čuvstvo i da ga posvema podčini šaki bogatiji, a protukrišćanskih poduzetnika, obrtnika i trgovaca.

Nakon sjajne izborne pobjede protuzidovske stranke bijaše obćenita želja većine gradskoga zastupstva, da bude novim načelnikom vođa stranke, dr. Lueger, koju je takorekuc oživotvorio i s kojom je izvojevao tako sjajnu pobjedu.

Želja ogromne većine građanstva Beča njegova zastupstva postane činom. Dr. Lueger bijaše naime izabran sa preko dvie trećine glasova svega zastupstva načelnikom austrijske priestolnice.

Još prije toga izbora, osobito pako kasnije, pisali su njemački i mađjarski lažliberalni listovi, da neće svjetla kruna dati svoju potvrdu tomu izbornu, jer da je dr. Lueger strastven agitator i stračar, i da on ne pruža dostatno jamstva, da bi gradski poslovi pod njegovom upravom redovito i nepristrano mogli teći. Kako

se vidi na prvi mah, to nemože biti i slobodno bira načelnika, ili će to nikako pravim uzrokom, da se ga nebi gradjanstvo još u većem broju poslali svoje zastupnike u novo zastupstvo.

Ipak svjetla kruna pronašla je na dobro dra. Luegera nepotvrditi načelnikom grada Beča. Za taj korak kruna čine odgovornim ministarstvo napose ministra predsjednika grofa Baderija, kao prvoga savjetnika svjetle krunice.

Nepotvrda dra. Luegera izazvala je među pučanstvom grada Beča, osobito pako među zastupnici njegove stranke silno ogorčenje. U carevinskom vieću razvila se radi toga koraka vlade burna razprava, kod koje su protizidovski zastupnici oštro i bezobzirno napali vladu i njemačku lievicu.

Tom prigodom predbacije vladi, da se je preplašila lažliberalaca i židova, te Mađjara, kojim je dr. Lueger najboljniji trn u peti, jer ih napada svakom prigodom radi toga, što bi htjeli bezobzirno zapovjedati u čitavoj monarhiji, i što gospodski živu na račun ove pole monarhije.

Upletan je Mađjara u austrijske poslove i spletke njemačke lievice jesu glavni razlog, što dr. Lueger ne bijaše potvrdjen bečkim načelnikom.

Nakon prvog neuspjeha morala je vlada kušati po drugi put sreću, t. j. dati ponovno birati načelnika, — premda je unapried znala, da većina gradskoga zastupstva neće odstupiti od svoga vodje i ljubimca pod nijednu oienu.

Za danas bijaše urečena sjednica gradskoga zastupstva, u kojoj se je imalo birati drugoga načelnika.

Kako spomenusmo na uvodu bijaše ponovno načelnikom izabran dr. Lueger i vladi nije preostalo drugo, nego popustiti volji i želji ogromne većine pučanstva i zastupstva grada Beča, ili razpustiti nedavno izabrano gradeko zastupstvo. Ona se je odlučila za ovo posljednje stavljajuć se tako u ošiti odpor sa bar dvieimi trećinama pučanstva priestolnice, koje će imati kod budućih izbora pokazati, hoće li mirno podnašati ukinuće autonomnog prava gradjanstva, da si naime samo

radilo. Nit župani svi nisu znali do zadnjega hipa za sastanka. Stalno nije znala većina izbornika. Znalo je glavarstvo, znala je većina župana, i znali su oni, kojim se vri htjeli kazati. I kako je glavarstvo tajlo strar za neke župane, tako je ovaj tajlo za neke izbornika, dočim je dio njih — valja im reći u pohvalu — postupalo posve nepristrano i pravdedno.

Obćinski izbori u Kastvu.

Nedemo se mještati u izbore te valike naše občine, u kojoj svi njezini stanovnici govore hrvatski i u kojoj su svi jednoga roda i krvi. Bilježimo stvarno ono, što se tamo u ošiti izbora dogadja. Već posljednji put smo spomenili, da se obćenita želja izrazuje, da bude kod izbora sloge, da nebude stranaka, kakve cijelo prošlo trogodište obstoje, ali da nisu svi složni u načinu, kako da se do slonoga postupka, imenito glede načina predloženja kandidata za zastupstvo dođe. Jedni, oni od glavarstva, da su mnijenja, da se izravno od glavarstva i od njemu podređenih župana utječe u izbore, imenito obzirom na kandidata zastupstva. Drugi, oni na sastanku dne 4. t. mj. da su drugoga mnijenja, da imadu naime izbornici sami preuzeti shodna, kako da se kandidati postave, i da su oni u tu svrhu izabrali izborni odbor, koji se ima i za to i za sve ostalo u ime izbornika pobriniti. Naglasijmo, da su i ovi za to, da se sasluša mnijenje izbornika glede kandidata po pojedinih županijah, ali da kod toga naime se pačati občinsko glavarstvo kao takovo. Glavarstvo kao i njezini podređenici mora biti bez stranke, mora samo ono nepristrano vršiti, što mu zakon propisuje.

— Ono je ipak pozive na župane razzaslalo, — to tiskana, ali bez podpisa, u kojih ih se zove, da 10. novembra saslušaju mnijenje puka glede kandidata, a slijedeći dan da dodju na glavarstvo, da donesu imena od puka željenih kandidata, i da pak neke sami imenju. To nismo odobravali niti ne odobravamo načelno. Tako se nigdje na svijetu ne dogadja. Tako iole zna, kako se svuda kod izbora postupa, taj stalno pojmi, da se občinsko glavarstvo, kao niti ijedna oblast, niti samo niti po županijah u to pačati neima. Kod izbora se svašta dogadja i onda, kad je zakonom ustanovljeno, kao niti ima postupati i kad je njim pristano povjerenik oblasti, koji ima paziti na red, redovitost i vršenje zakona. Što se sve ne može dogoditi, kad naime zakonskih ustanova nit povjerenika oblasti?!

Da je tomu tako pokazalo se je po Kastavštini u raznih slučajevih prošle nedjelje. Neki župani znali su za dečičke pozive i sastanke i osam i više dana prije, drugi su i pozive dobili dva tri dana prije, dočim su ih neki dobili jedva uru dvie prije, nego li su imali sazvati sastanak. Sve se je preveć tajno

radilo. Nit župani svi nisu znali do zadnjega hipa za sastanka. Stalno nije znala većina izbornika. Znalo je glavarstvo, znala je većina župana, i znali su oni, kojim se vri htjeli kazati. I kako je glavarstvo tajlo strar za neke župane, tako je ovaj tajlo za neke izbornika, dočim je dio njih — valja im reći u pohvalu — postupalo posve nepristrano i pravdedno.

Usljed nepravilnosti i pristranosti nekih župana, mnogi izbornici ili su bili obavješteni u posljednjem hipu ili u obće nisu bili obavješteni. Kod samih nekih županijah sastanaka postupalo se je pristrano. Jednim n. pr. udovicam se je dozvolilo glasovati, drugim nije, tako i jednim sinovom mjesto oca, drugim na. I takovim i sličnim postupkom se je moglo dogoditi, da se u svih županijah nije saznalo za želju svih izbornika, dapače niti većine njih. U jednoj županiji da se je počelo htjeti prije ustanovljena ure, kako se je htjelo. U jednoj drugoj da je neki gospodin htjeo smesti sakupljene izbornike s nekim upitom na kandidata, bez da je pak dosegao svoje svrha. U jednoj trećoj da je isti gospodin osjetio izražaj mnijenja već sakupljenih izbornika tim, da im je rekao, da poziv glavarstva nije od nikoga podpisan, da bi svako predloženje nevaljano bilo. U jednoj županiji da je glasovalo samo jedno seoce, ostali veći dio nisu došli na sastanak bud da žali nisu znali, bud da zanj, rečenim načinom sazvao, nisu marili, i svojim odstupstvom proti njem prosjedovali. Župan kastavski, valjda urriedjen, što je dobio poziv za sastanak sa zove samo par ure prije, nego li se je imao obdržavati ili možda i hoteć i sam sa svoje strane proti njemu prosjedovati, nije sastanka u obće sazvao.

Župani, njih 25, dakle ne svi, došli su usljed poziva glavarstva slijedeći dan, dne 11. novembra u občinski ure. Za to, da su potegli dnevnica, što nebi smjelo biti i što nep kaže, da je to sve imalo služben značaj, makar da se ga je toga dana nastojalo pokriti. Župani su se sastali na glavarstvu i zabilježili imena predloženika. Da ni kod toga nisu nepristrano postupali, kaže najbolje okolnost, što nisu zabilježili imena dviju muževa, koje su izbornici dotičnih županija izabrali velikom većinom glasova. Tako se naime radiati, tako se ne dolazi do sloge, tako su i sami župani pokazali, da se ni oni sami ne drže onoga, zašto su, usljed poziva glavarstva sazvali sastanke i došli uz odštetu u občinski ured.

Oni da su kasnije izabrali među sobom izborni odbor, sa zadaćom, da još popuni broj kandidata i da za njega agitira. Svakomu i najmanjemu broju izbornika je slobodno postaviti se u izborni odbor. Nebiva pako, da se ga sastavi službeno i od službenih osoba, došlih da glasuju uz dnevnica od občinskoga glavarstva. Iz svega se vidi, da se mješa, da

PODLISTAK.

Kako se dadoh u „antisemite“.

Napisaš Emma. (Konaš). Priповiedao o svojim doživljajima, a konačno do se na dosjetka. Kad je već izopravno vreo svakojakih šala i „viceva“, da bi mu i sami „Elegende Blätter“ zavidjet mogli, želeći podati razgovoru maliko varijacije, kliknuh od jedne: — Gospodo! — Molim, ja nisam nikakav gospodin, opazi gospodje. — Dakle, milostiva i milostivi, bili sada štogod o politici, a? — Pred gospodjom o politici i u čudu će Jova. — A zašto nebi? Il' mislite, da se gospodje ne smiju zanimati za javne poslove? upita gospodja. — Dašto, potvrdih ja živo. Ja sam bio uvijek za emancipaciju žena, a pogotovo sam u svakoj prilici zagovarao načelo, da bi se žene morale zanimati za

sve, što se oko njih zbiva, a ponajpače pako za interese naroda i zemlje, kojoj pripadaju. Kako sreće, kad bi i naše žene slijedile to načelo, jer se tad nebi u nas moglo naći ljudi (koji su svakako jedinom iznimkom na čitavoj zemaljskoj kruglji) da omatorivši jošte ne znadu jesu li Hrvati ili Talijani ili Niemci ili Mađjari. Ja mislim, da bi svemu tomu kriv nevaljali uzgoj u narodnostnom pogledu. Mi bi ponajprije morali imati majke Hrvatice, a onda bi se tek moglo računati na prave, vatrene, ponosne Hrvatice. Kad kažem „Hrvatice“ mislim naravski na Hrvatice *šobom i tvorom*, a ne na one, koje su to samo po imenu. S toga, nužno je i od priekie potrebe, da se naša žena zanima i za našu borbu i da nas u toj borbi eventualno i pomaže, bez obzira na one nizke i do skrajnosti uvredljive nazore, da se rad svake žene mora ograničiti na samo „pranje lonaca i pometanje kuće“ — Govoriš ko iz knjige, naruga se prijzen Jova. — Gospodin govori istinu, nato će gospodnja. I ja sam Niemica, uzgojena od sviestnih njemačkih roditelja, pa da i znam,

da mi se za narodnost ne treba boriti, to se ipak živo zanimam za javne stvari, pače ja i učestvujem i radim za stranku, kojoj pripadam. — Vi milostiva pripadate kakovoj stranci? upitah u čudu. — Naravski. — A kojoj, smije li se znati? — Antisemitskoj. — Vi ste antisemitinja? — Dušom i telom. Ta gledjite, ja vam uvijek nosim bijeli karanfil — kao izvanjski znak naše stranke. U ostalom i vi bi morali biti antisemite, reče gospodja i pogleda me oštro. — Al hvala Bogu mi u Istri — bar koliko je meni poznato — nemamo do sada Židova. — To vi velite. Nu recite mi molim vas, koliko imade vas Slavena u Istri? — Po zadnjem popisu 185.000. — A Talijana? — 118.000 većinom dakako — skovanih. — I ja mislim tako. Živjela sam za vriednae popisa u Istri. Znam kako se pri

tom postupalo. Nu recimo, Talijana u Istri imade negdje oko 50—60.000. — Pravih Talijana možda ni toliko. — Nu recimo, da ih imade 60.000, onda vi u Istri imadete dosta i previše Židova. A vjerujte mojoj postenoj rieči, da takih Židova nema ni u Beču ni u Galiciji, ni gdje na celom svijetu. To su vam — „echte istrianische Juden“. Živjela sam njeko vrijeme u središnjoj Istri. Sto ti lihvari tuj rade s onim tužnim narodom, to je upravo strašno. Cesto puta sam se pitala: Al kako je to, da ovolika množica naroda nije se mogla jošte podići na noge i skupiti nešto kapitala, toll nužna za oveća i kulturna poduzeća? Dovoljno mi je bilo zaviriti u život toga naroda, pa mi se odgovor nametnuo od sebe: U rukama je novovjekih Židova, koji prirodjeni mu dobrotu i povjerljivost zlorabe u svoje lihvarske svrhe. I ne počniv časa ja i svi moji pristadosmo uz one ljude, koji hoće, da taj narod iztrgnu iz pandža grdnih tih Židova. — Živila, likosmo je i Jova u jedan glas. —

prilike, u kojih se stranka prava danas nalazi, obnalaži shodnim, da primi ostavku g. Brana Polnegovića.

II. Klub stranke prava, obzirom na važnost predmeta i da raskol prestane, zaključuje nakon dugoga pretresanja, da se umole zastupnici naroda stranke prava da carevinskog vjeća, kao i oni u zagrebačkom saboru, da složno odmah usnuje oko toga, da taj raskol u stranci sasna prestane, te da ga privedu konačnom rješenju.

III. Klub stranke prava jednoglasno izjavljuje, da glavnim odstavkom stranke prava i nadalje ostaje njezin dosadašnji organ „Hrvatska“ u Zagrebu.

Prvi i treći zaključak stvoreni su jednoglasno; a drugi većinom glasova.

Osim toga je klub odredio, da „Hrvatska“ imade obustaviti svaku polemiku s „Hrvatskim pravom“, a g. Josip Gržanić preuzeo je na se zadaću, da će uzastopno kod muzeva oko „Hrvatskoga prava“, da i oni obustave svaku daljnju polemiku protiv „Hrvatskoga“.

Napokon su hrvatski svećenilički gradjani u Zagrebu i „Hrvatski radnički klub“ u Zagrebu podnijeli klubu stranke prava izvještaj, kojim duboko žale raskol u stranci prava, te je klub te izvještaj primio do znanja.

Diecezanski vijeći. Nakon što nam je poznati naš „priatelj“ i neovisni kanonik *Bulligioni*, uzkratio zamjenu službenoga lista „*Folium Diecesanum*“, jer smo ga par puta pošteno operisali radi njegovog šaranja u *Diagopolokom* njegovom „*Il Popolo*“, moramo erpiti vješt o imenovanju i promjenjenju svećenika u tršćansko-koparskoj biskupiji iz židovsko-liberalnih novina grada Trsta, koje imadu za suradnike nekoje talijanske svećenike, koji se drže inače tako pobožnim i svetim, da bih reko: *elo suo sante ducite*. Iz tih listova crpimo također vješt, da je imenovan biskupskim tajnikom i kancelarom neki svećenik imenom *Mecchia S.* prijateljske strane domajemo, da je taj gospodin vrlo mlad, da je *rimski* doktor i da je član one družbe talijanskih svećenika grada Trsta, koji danas vedre i oblače u ovoj biskupiji.

Na naš upit: što je sa gosp. *dr. om Ivančićem*, za kojega smo znali, da bijaše imenovan prošle godine tajnikom i kancelarom biskupskog ordinarijata; rekoše nam, da je g. *dr. Ivančić* sve te časti odložio zadovoljiv se radje sa najskromnijom službom njemačkoga propovednika kod sv. Antuna novoga u Trstu. Nadalje doznasmo, da se je proti gosp. *dr. Ivančiću* s neke strane snavalo i rovalo zastupljivač ga u biskupskoj kancelariji istim skoro presisačom.

Neznamo si doista protumačiti takovo postupanje proti onomu učenu, radnomu i skromnomu gospodinu van tim, da se ga je htjelo odstraniti iz biskupske kancelarije, jer bijaše nekomu na putu i jer mu njegova skromnost nije dopuštala, da se suprotstavi očitim i tajnim spletkarom. I tako je uspjelo mladog četi talijanskim *reformatora* odstraniti iz onog važnog mjesta muža, koji bijaše onjda na čast i čiku crkvi i vjeri, vrsni neumorno, nesebično i nstrpljivo najviše pisaričke poslove. Oni koji su znanjem, nečenošću i uzornim upravu ponašanjem daleko —daleko iz njega, uzpinju se i popinjaju sve to više, jer ih podjaruje njihova drzovitost i bezobzirnost i jer lome za njih kuplja lažliberalni židovski novinari.

Iz Kastva. Obćinske sjednice. — Izbor glavaru. — Dne 6. i 7. novembra obdržavali su se sjednice obćinskoga zastupstva. Glavni predmet razprave bio je proračun za godinu 1896. Prije pak nego se taj predmet počeo razpravljati, obavio se je izbor obćinskoga glavaru. Misliho se je, da se neće birati glavar za kratko vrijeme dok se ne obave novi izbori, nego da će obćinske poslove voditi prvi savjetnik za to malo vremena. Ali kotarski glavar je već na dan sproveda pokojnoga glavaru *Munića* rekao, da valja, makar i za kratko vrijeme izabrati novoga glavaru, jer da tako zakon zahtjeva. On je sam došao k obćinskoj sjednici dne 6. novembra glavno za to, da se obavi taj izbor. Do zadnjega hipa spominjalo se je dva kandidata glavarstva. Na dan izbora složili su se svi zastupnici za jednoga i izabrali su ga u osobi prvoga obćinskoga savjetnika g. *Mate Srdota Markovića*. On je primio tu čast, zahvaliv se na povjerenju i molio odmah prisutnoga kotarskoga glavaru, da dopisuje sa glavarstvom samo hrvatski, kako obćina uređuje i kako puk govori. Gosp. kotarski glavar reče na to, da je činio i da će činiti unapred u tom obzirno „to kar more“, a nime dopisivati koliko je moguće hrvatski. Uvijek, da mu to nije moguće, jer da u. pr. zdravstveni izvještaj, c. kr. kotarski lječnik *dr. Tamara*, nezna hrvatski, i de ne može ni njegovih ni drugih

spisa uvijek dati prevaditi! Nekašemo na taj odgovor ništa, nego samo, bližjimo, a hvalimo u ovo kratko vreme izabranoga glavaru, da je izrekao opravdan zahtjev glavarstva i puka. Iza toga izabralo se je novoga obćinskoga savjetnika g. *Vjekoslava Jurinca*, koji je kao i glavar obćino viješnje zakona i vjernost cesaru i kralju. Njegovom Veličanstvu liknulo se je trokratno „živio“ i poždravilo kot glavaru. Pucanje mužara navještalo je izbor glavaru. Obćinstva kod g. *Jurinca* nebišje. Proračun se je primio bez ikakve razprave. Potvrdilo se je odstup nekoga odavna skrupnoga zemljišta, razgradišta, Zvončana, jednom Zvončaninom, prodalo nešto zemljišta i kod mora, izabralo odbor za reklamacije i rješilo drugih stvari. U odbor za reklamacije izabrani su gospoda: *Vjekoslav Jurina, Josip Kalčić, Franjo Monjač* i *Vjekoslav Sintić*. Zaključila se je također predstava na predsjedničko ministarstva u Beču za razjašnjenje jedne vijesti u jednoj riečkoj novini, po kojoj da se vode pogovori izmed Austrije i Ugarske u srbiju, da prva drugoj odstupi zemljište izmed *Kantride* i *Preluke*, a druga prvoj za to dađe komad zemljišta kod *Polzama*.

Ponos roda su doista naš vrh i neustrašivi zastupnici, koji se za nas odlučuju bore protiv tudjeg zuluma. Da su oni u istini ponos roda, da se već to razabrat iz njihovih dičnih imena:

S p inčić,
K o mpare,
Sta n oger,
K o zullić,
Trina j stić,
T r inajetić,
Jenk o r,
Man a ić,
L a š ginja.

Pročitajte krupna, razstavljena slova odzog dol i dobit ćete: „*Ponos roda*“.

Dr. Pačuha.

Vodovod s Učke u Opatiju i bližnja mjesta. Bilo je već nekoliko komisija rad odkupnje vode za vodovod od stanovnika *Vele* i *Male Učke*, odnosno vranjsko-boljunjske i lovransko-mošćeničke obćine. Prošli petak i subotu, dne 8 i 9. novembra obdržavala se je komisija valjda odlučna. Kod njih bili su prisutni i kotarski glavar i Pazina i Voloskoga. Nadamo se, da će nas tko god o tom obćinije obavijestiti.

Za unesrećenoga Antuna Šestana donesenoše: *mgč. g. J. Dolžan*, župnik u *Vodlač* 2 krune; *g. M. Sanković-Soldatić* u *Danah* 2 krune; *g. Davorin Sanković* u *Danah* 1 krunu; *gd. čna Marica Sanković* u *Danah* 1 krunu. *Ova svota* uručena je *g. dr. M. Trinajstiću*, obć. načelniku u *Buzatu*.

Gosp. J. Kirac iz *Medulina* poslao nam je 6 for. 52 nčv., koje je sabrao *Martin Privrat* za poštenjaka *Antuna Šestana* iz *Draguča*: *Dorošev* po 50. nčv.; *Jakov Kirac*, trgovac; *Anta Zmak*, učitelj i *Miho Kirac*, trgovac; *Marija Bajčić* 32 nov.; po 20 nčv.: *Mate Grakalić* pok. *Mikale*, *Martin Privrat*, *Anto Rakić*, *Jakov Tomazić*, *Grgo Cukon* pok. *Grgo*, *Ivan Kirac*, *Antono*, *Mikula Demarin*, *Petar Kirac*; po 10 nčv.: *Petar Urti*, *Mate Rojinčić*, *Ivan Matesić*, *Ante Cukon*, *Bliz Cukon*, *Ivan Cukon*, *Grgo Cukon*, *Petar Vojak*, *Luka Guzelj*, *Grgo Kirac*, *Ivan Radošević* pok. *Mate*, *Osip Lorenčin*, *Petrov*, *Ivan Vrančić*, *Mate Mikalević* pok. *Jakova*, *Miho Radošević* pok. *Pere*, *Mate Kliman*, *Josip Grakalić*, *Ante Demarin*, *Josip Lorenčin*, *Miho Cukon*; po 15 nčv.: *Ivan Radošević*, *Mate Kirac*, *Ivan Cukon*, *Jure Leverić*, *Jakov Privrat*, *Antan Zusto*, *Anton Vojnić*, *Stipan Privrat*, *Osip Grakalić*, *Mate Leverić*, *Ivan Kirac*, *Matin*, *Grgo Grakalić*, *Anton Kirac*, *Matin*, *Grgo Lovrencin*, *Anton Lovrencin*, *Mate Grakalić*, *Matin*. Ukupno for. 6.52.

Iz Boljunščine pišu nam polovicom novembra, da je sadašnjem obćinskom zastupstvu iztekao rok 22. oktobra i da se ima dakle na temelju zakona obnoviti izbor obć. zastupstva. Obćina boljunjska je na žalost i na tugu svoju obćinara još uvijek u rukoh talijanaca, ili bolje rekuć njihovih podrepnica „šarenjaka“. jer u obćini Boljuna neima ni traga Talijanom. Pravi je nesmisao pribrajati ovu obćinu k talijanskim; pa je red sada, da se otreso obćina šarenjčkog gospodstva — vrijeme je došlo, da pokažu obćinari i djelom, da nisu Talijani šarenjaci, tudje podrepnice, već da su gospodari u svojoj kući. Došlo je vrijeme, da se pridruži i ova obćina ostalim sestram. to jest, da postavi na čelo, na upravu nove sile, radino i nesebično, koje traže obću korist, dakle, požrtvovne mužve, koji će se kribiti, da zaciele rane na tielu obćine. Kako se čujo biti će izborne listine pripravljene već tekom ovog mjeseca, a imale su već i biti — te će se po tom obaviti izbori konceom ove godine ili početkom buduća. Medjutim preporučujemo c. kr. kot. poglavarstvu u Pazinu, da dađe izbornim čim prije obaviti. Bude li sloge kao kod nečom objavljenih izbora za *Poreč* —

ue. budu li se pustili obćinari primamiti šarenjaci, rješimo nekih dosadašnjih šarenjaka, nadati se je posvemašnjem preostroju obćine. Obćina, napose pako nekog podobćine su na rubu propasti. Još je vrijeme, da se jih oslobodi — samo radinji pošten, nesebični, požrtvorni, umni i razboriti mužve će tomu dokročiti. Obćina bila je do sada u svakom obzir zapušćena. Pogledajte samo na pomnjanje *Škole* — *patava* — što sve svjedoci, da obćina nije bila još u dobrim rukoh. Šramota bi bila, ako bi se išlo ovim korakom napred. Preporučujemo tamošnjim pravakom, da se na vrijeme dogovore i priprave; a ostalom: biti će na ovom mjestu još o tom govora prije izbora s dopustom g. urednika. (Samo izv. list. Gp. ur.)

Iz Kanfanara pišu nam mjeseca novembra: Dugo već nema glasa iz *Kanfanara*, kao da bi bilo ovo najrečnije mjesto, najblizajša obćina, a tomu nije tako. Kao i prije, tako postupaju i sada s nami naši protivnici; bilo to u obćinskim sjednicah, bilo kod raznih izbora. Da si svijet stvorio sud o pravednosti naših „šiforenjaca“, neka se čuje i ova. Imali smo dvie obćinske sjednice, jednu početkom septembra, a drugu u oktobru. Kako je poznato: učinio je naš obćinski tajnik *Filipić* god 6 godina sa obćinom kontrakt za 6 godina. Rok mu je sada iztekao; zato je većina obćinskih zastupnika na prvoh sjednici zahtjevala, da se otvori najbjež za obćinog tajnika, koji bi morao također znati hrvatski, što se samo po sebi razumije, i da tajnik neima primati drugih službah, ako ne taljički. Onaj dan ipak ne zaključilo ništa. Odlučilo se je o tom u budućoh sjednici razpravljati, ali što je to odluka vriedila, pošto je na zadnjoh sjednici načelnik izjavio, da je „*junit*“ potvrdila tajniku za drugih 6 godina. Prohibiv tu vješt, činilo se kao da smo blizu kakove sinagoga. Vikalo se i protestiralo, al to nije ništa koristilo. Načelnik uzmaro ključak, pa bajde kući, a zastupnici ostadoše dugim nosom. Naš *Martin* je mudar, a njegov tajnik još mudrij. Nu nadamo se, da im ovaj put njihovo djelo nebuđe uspjelo. Načelnik sklopio je s tajnikom kontrakt za drugih 6 godina bez zastupstva, te ga šalje „*junit*“ na potvrdu, za koju se zna, da je rda ugodila molbi, buduć *Filipić* kao odlučan talijančić ovaj bje na svom mjestu, da poitaljančije ono, što nikad taljanski bilo nije. A da on i takav nebi bio, da nekoji naših obćinskih zastupnika nisu ovako mijačaj, gdje bi on jur bio?

Od kad ima više službah, od tada ga čovjek riečko, kada nadje na glavarstvu. Ljudi idu ga tražiti u ured, neima ge, možda će biti kod kuće, pa bajde tamo, ni tu ga neima, a njegova žena još ljude ostro odpravlja, kako da bi bili baš seljaci kralji, da ga neima doma. Neima ga po 3 i 4 dana doma, a kmet, ako hoće imati kakvu svjedočbu za svoju živinu, mora, hoćeš nečeš, bez nje na samanj. Tako se jedan kmet klatari u mjesto po više puta badava. A još kaže, da ga puk ljubi? Možda karnjelsko šarenjaci, nu nikud benevrekarski! Tamo, gdje je našao krah i gdje se je zapomagao, baš tamo hoće zapovjedati i to onim, koji mu krah daju, a da ih ni neslušio onako, kako bi morao *Dragi* moći puče, pogledaj već jednom; nepašiti, da ti gospodare i zapovjedaju ljudi, koji te zanemaruju i koji ne mare za tvoje zdravno i tjelesno dobro. Složi se uarde, dok je vrijeme, jer u neslogi tvoja je propast.

Većina zastupnika učinila je utok na političku oblast i na zemaljski odbor. Viditi ćemo, da li će se pravednoj želji puka zadovoljiti.

Lista porotnika za okružni sud u Rovinju. Za koji dan započeti će posljednje zajedanje porote za tek god. u Rovinju. Pred nami leži imenik gg. porotnika, koji će imati da sude kao sudci puka. Izmedju svih 36 porotnika ne mogosmo naći niti jednoga jedinoga, koji bi bio po jeziku i osvjedočenju Hrvat ili u obće Slaven. I ovaj put će dakle suditi i Hrvatom sve sami Talijani kod porote u Rovinju, na što upozorujemo našu gg. državne zastupnike u Beču, neka traže od ministra pravosuđa, da već jednom i u Istri ovi nezdravi odnošaji u sudstvu prestanu.

Dvojezične tabele pred proračunskim odborom carevinskoga vjeća. U sjednici proračunskoga odbora od dne 13. t. mj. razpravljalo se o predlogu zastupnika *dra. Laginje*, da se postave na sve sudbene zgrade u Istri dvojezične, t. j. hrvatske i slovenske i talijanske tabele. Izvjestitelj stavio je drugi predlog, da se u name polag potrebe postave i *slavenski* napisi na tabele. Taj predlog bijaše prihvaćen. Ministar pravosuđa izjavio je istom prigodom, da se pitanje o tabelah u Istri sada produčava.

Štjepanija iz zaklade pok. biskupa Ravnikara u iznosu od 100 for. raspisana je za djake, rođene u tršćansko-koparskoj biskupiji, koji potaze koju gimnaziju u *Primorju*, *Kranjskoj* ili *Koroškoj*, a kane posve-

tititi se svećenikom stališa. Molbe valja podati do 30. t. mj. c. kr. namjesniku u *Trstu*. **Vodnjak u Českoj!**!! Da se ogromna većina naših poštarskih činovnika odlikuje već i tim, što nepoznajie niti rieči hrvatskog ili slovenskog jezika — jezika ogromna većine pučanstva u pokrajinah, koje spadaju pod djelokrug ovdješnjeg ravnateljstva pošte i brozjava — to je stara i davno poznata činjenica. Gospoda si valjda misle, da njim ne treba poznavati taj jezik, kad ga i predpostavljaju njim oblasti, kao n. pr. visoko ministarstvo trgovine, nepriznavaju ni na samoh zgradi glavn. ravnateljstva pošte i brozjava u *Trstu*. Niemci — useljenici imadu iz vana i u nutri posuda njemačke napise — jer je tobož njemački jezik — državni jezik; Talijani, koji brojno za Slavenu i rečnijih pokrajinah veoma daleko zaoštarju, imadu također svuda napise u svojem jeziku — jedino Slavenu t. j. Hrvati i Slovenci, koji sačinjavaju, kako već rekosmo, ogromnu većinu pučanstva u naših južnih pokrajinah (*Kranjska, Goricka, Trst i Istra*) ne smiju imati na ili u istoh zgradi niti najmanje napisa. U toj zgradi, koja je i njihovim željve sagradjena, ne smije biti ni znaka ni traga hrvatskomu ili slovenskomu jeziku, da se nebi naša velika gospoda, Talijani i Niemci — si jedini čuvari cesarstva — uzemirili ili čak pobornili radi toga.

Mi Hrvati i Slovenci moramo biti sretni i zadovoljni, što nam gospoda Niemci i Talijani milostivo dozvoljavaju, da smiemo u tudjem nam jeziku porez i nameto plaćati i vojnike davati, a za ostalo nesmije nas boliti glava, jer su Niemci i Talijani tuj, da nam zapovjedaju i gospodare.

Prošle godine upravlili su naši državni zastupnici interpelaciju na tadanjeg ministra trgovine radi toga, što neima nigdje nikakvog napisa na rečenoj zgradi u našem jeziku. Svi napisi iz vana i iz nutra jesu jedino njemačko-talijanski. Odgovora neima ni danas na tu interpelaciju, te se čini, da gospoda kod ministarstva ne smatraju ni vriednim, da se na istu osvrnu. Nu mi nesmijemo mirovati, dok nam neadađo pravo, zajambeno nam državnim temeljnim zakonom. Radi toga preporučamo našim zastupnikom na carevinskog vjeća, da se obrate na sadašnjeg ministra trgovine novom interpelacijom, ili da pospiješe odgovor na staru ili neka se inače na predmet vrata prigodom razprave proračuna za rečeno ministarstvo. Ako nam visoka vlada neće dati ono, što nas po državnih temeljnih zakonih ide, neka nas oslobodi i teretah ili dužnostih, koje moramo napram državi snashati i vršiti.

Našim nemarom a talijanskim spletkama izostao je slovenski napis na postaji sv. *Andrej* na državnoj željeznici u *Trstu*. S istih razloga neima na većini postajbah željeznice u Istri hrvatskih napisa — premda teče rečena pruga po akoru izključivo hrvatskom zemljištu. Vlada znađe, da smo mi u tom pogledu mehki, popustljivi ili čak nemarni i tako ostajemo svuda i u svem krahkih rukava.

Na ova razmišljanja je doveo jedan iztisak našeg lista, koji bijaše naslovljen starom predplatniku g. *I. P. posjedniku* u *Vodnjaku*, pak je taj tužni broj morao putovati u česku *Vodnjaku*, jer bi reč, da netko od gospode činovnika na pošti u *Trstu* poznaje geografiju daleke Česke bolje, nego li onu *Istre*, koja mu je pod nosom. On znađe, gdje se nalazi nezmatno mjesto *Vodnjaku* u *Českoj*, ali gdje je glasoviti *bumbarski Vodnjak* u *Istri* — toga neima i neće da znađe.

Novo društvo na obalah Kvarnera. Naše kvarnerske obale postale su svjetovane hrvatskom *Nizom* — *Opatijom*. Društvo, koje je povod dalo, da se je upeznalo, je društvo južne željeznice. Navjise je ono učinilo, a mnogo i drugi za *Opatiju*. Drugo društvo, koje želi poslovanje na obalah *Kvarnera*, je društvo „*Quarnero*“. Ono si je uzelo za središte svoga poslovanja *Lovran*. K. r. se, da tu radi svojim noceom najviše „*Länderbank*“. Pokupilo je već zemljišta i uredilo. Kani zidati po stanovitnom nacrtu. Treće društvo, nekakvo mađarsko, uzelo si je za središte *Crkvenica* i tamo već sagradilo veliki hotel i drugih zgrada. U najnovije vrijeme javlja se još jedno, četvrto društvo, vela da je zagrebačko, a u istihu biti će najviše peštašsko. To društvo, bilo odkud, izabralo si je za svoje poslovanje zemljište *kastarsko*, izmed *Kantride* (*Zameta*) i *Preluke*. Ono se već par tjedana pogajda za takozvano *Brgude*. Pretežna pogodba da su s tim društvom sklopile već mnogi kastarski obćinari, najviše iz *Ručevosa* županije. Svoja zemljišta da će odstupiti po 2 forinta po četvornom klaftru. To je dosta visoka ciena u obćinim odnošajih, ali gdje se grade lječilišna mjesta, nije to ništa osobita. Nesmije se dakako preferirati, ali neima se niti poapašati, niti nu korist državnata niti na korist pojedinaca. Kao nešetari ili sansani sa strane kupaca kod toga kupoprodavanja da najviše radi *Josip Bacarreich* i obćinski geometar pl. *Kleimmayer*. Kao tretji da se mjestu i obćinski tajnik *Štefan*. Osobito ova posljednja dvojica bili bi dužni i po svojoj

se radi i nepravilno i pristrano pod samom službenom maštijom.

Njšto dobro je u svem, naime to, da se ljudi zauzimaju za obćenite stvari, da se pruža prilika bistrini si pojnova, makar i tim, da njim se jst nasloji mutiti, ustavno se izobrazivati i razumjerati izborne poslove. Prije ili kasnije nemože to nego na korist njim i obćini biti.

Sad su dakle u obćini dva izborna odbora, jedan izabran dne 4. novembra od kakve stotina izbornika, drugi ovaj, koj su izabrali medju sobom žpani došli da na obćinske troškove glasuju dne 11. novembra u obćinski ured.

I jedan i drugi će raditi, da prodju njegovi kandidati, a bit će stalno i skupni usljed jasno i pravilno izražene želje puka. Svakomu izborniku je slobodno, da pristane po svojoj savjesti uz jedan ili drugi. Uz koji odbor bude više izbornika, koji dođu glasovati, kad budu pozvani, onaj će pobediti. A to će odvriti ne samo od toga, kako je došlo do jednoga i drugoga odbora, kako je jedan i drugi sastavljen, kakvi su muževi članovi jednoga i drugoga, nego i o tom, kako i koliko bude jedan i drugi radio.

DOPISI.

Kastav 9 novembra 1895. (O pokojnom glavaru). Na redke izvršene u zadnjem broju cijenje „N. Sl.“ o pogrebu pokojnog glavara *Franca Kašvera Munića*, izvolite gospodine urednike pridodati jošta sliedeće. Premda je onoga dana silno kišilo, vidjelo se već za rana, gdje dolazi narod iz biza i daleka, da za zadnji put vidi svoga vrijednoga načelnika i da po liepom pučkom običaju klekne uz mrtvački odar i za njegovu pomoli se dušu. Samo ono množivo puka, koje je na sprovod dovrtilo, bilo je najboljim dokazom, koliko je pokojni poglavar bio ljubljen i cijenjen. A to je on podupno i zaslužio. U celom svom životu nije se, što no rieč, ni mravu zamjerio. Bio je svakomu i sa svakim prijazan. Poštenjak od glava do pete. Poznavao je svu Kastavšćinu u lice. Malo je pragova u obćini, kojih on nije prekoračio. Naravi je bio vedri i veselo, te se je sa svakim rado šalio; ali se opet znao biti i ozbiljan i odriješit, kadgod se radilo o časti i koristi obćinskoj i narodnoj. Takav je on bio kremenjak sva dotle, dok ga jednoga nije bolest omlohavila.

Kad se je naša obćina sretno otela svim zlom „komesarske“ dobe, bude dne 10. aprila 1890. izabran za glavara pok. Munić, koji je tu čast sa plaćem i suzama odklanjao, ali se je morao pokoriti želji i volji narodnog zastupstva. Kasnije bude kod svakih izbora pošteno biran, te je do zadnjega svoga izdajca držao visoko zastavu hrvatstva ove obćine. Početak njegove vladavine bio je težak, jer je trebalo liečiti stare rana. Nu i to se svladalo. Zasnalo se rukave, pa se radilo. Dični narodni zastupnik g. dr. *Lajinja*, koji ima neizmjenjnih zasloga za rodnu obćinu, doprineo je onda svoju prvu veliku žrtvu, što se je primio tajništva; pa se tada na glavarstvu nije poznavao uredovnih sati, nego se radilo do kasne noćne ure — i tako se požrtvornim radom postavilo obćinu na čvrste noge, da je mogla tada prednjačiti svojim družicam širom cele Istre.

U susjednih obćina došao je na sprovod glavar voloski g. dr. *Stanger* osobno, dočim su iz *Jelšana* i *Podgruda* došli posebni odalanci. Pazinski obćinski odbor brzojavio je: „Zalimo, što ne možemo prisustvovati žalostnoj povorci za blagopokojnim načelnikom Munićem. Nenađanu žalostnu viest primismo ovaj čas. Izrazivamo najsrdačniju sućt posestrimi obćini i razvrljenoj obitelji.“ — Slično je javio

— Vi ste milostiva pravedni, to je liepo, rekoh ganut.

— A je li ste pak vi napram nama Niemcima isto tako pravedni? smješeci će gospodja. Dvojim i... Za vas n. pr. znamed, da dok vam je profesor u školi predavao njemački jezik, vi ste izpod klope listali francuzku slovnici. To mi pripoviedite vaši kolege.

— Istina, al što ćete, kad su gospoda Niemci napram nama strašno nepravedni i grde i ruže sve, što je nama najsvetije, rekoh.

— Nu ne svi, imade ih i pravednih. Jeste li uvjereni?

— Jesmo, kliknismo. Na uspomenu ove večeri ja i moj Jovka nosit ćemo uz crveni karantil — znok naše stranke prava — i bielci, da budemo kao hrvatski anti-semita na strah i trepet svih istarskih Židova.

— Da Bog poživi istarske „antise-mite“, uzlikne gospodja, dignuvši čašu.

— I sve dobre Hrvate, dođab.

— I sve pravedne Niemce i Niemice, zaključih prijan Jovo.

i načelnik buzetaki, narodni zastupnik dr. *Mate Trinjajčić*.

— Lics „pokojnik bio je okičen obiteljskim viencem, dočim su sprieda nosili kakove vience sa sliedećim napis: *Obćina Kastav somu glavaru — Obćinski odbor nezaboravnom predsjedniku — Obćinski činovnici dobromu glavaru — Obćinskom glavaru i svomu članu hrvatska državnica Kastav — Učiteljsko obćine Kastav ljubeznomu glavaru i predsjedniku — Građani Kastav glavaru Muniću.*

Obćinskomu odboru pripjepla su mnoga ispritanja od onih, koji ne moguše na sprovod, kano i razne pismene sazalnice od kojih pribodnjemo jedino sliedeće:

Hvala slavnomu upravljajućemu obćinskomu odboru na pripisanoj mi osmrtnici bivšeg glavara Fr. Ka. Munića, Milii Bog smilovao se duši njegovoj i primio ju u svoje nebeske dvora. Amen! *Andrija Marija Širk*, biskup krčki.

Zalujem radi prerane smrti čestitog glavara kastavske obćine, Kašvera Munića. *Anton Klodić vitez Sabladovski*.

Iskrena Vam moja sućt na preranom gubitku muža, pod opravom kojega je Kastavšćina uzor-obćina postala, i koji ju znao u kobnom vremenu tako voditi, da joj je nerodnu čast uzčavao. Preporučit ću miloga pokojnika Bogu i njemu ću se moliti, da Vam ga nadomjesti. Trst, 30. oktobra 1895. *Petar Flego*, kanonik stalne crkve.

Za pokojnim Munićem žali sva prostrana obćina. Žali ga kao glavara i kao čovjeka; jer sa pokojnikom položismo u hladan grob jednoga od onih patrijarhalnih tipova, koji bivaju sve to redji, čovjeka staroga kova, koji nije znao za zlobu, ni himbu, ni taštini ljudsku. Čestiti i dobri Save! Počivaj u miru i molli se pred Višnjim Bogom za svako dobro tvoje drage rodno obćine!

Franina i Jurina

Fr. Barba Keko piše mi, da njim je nešta *tartufu* travinjalo, zač da se svijia i previja kako i gljista pod postolom.

Jur. Neviruj brate; njemu nije ništa, zač još vaik govori, da on zapovieda, jer da su Hrvati nemi i ludi, a Talijani sljipi i čoravi.

Fr. Ne bi rad, da se prevari, jer još valja vaik ona stara, da ki pod drugim jamu kopa, navadno sam u nju pnde.

Jur. Da bi samo duboka bila!

Fr. Ti si Jure mudra glava, povij mi malo, ča bi mogla biti ona prikaza, ka se je u našem selu pokazala?

Jur. Po majku svita, kakova je to strigarija?

Fr. Neki govore, da je to baština, drugi kažu, da regi nosi, a vol ni.

Jur. To bi mogal bit latinski jarac.

Fr. Ma baštu da goni, a tovar ni, a tovaru da je jako spodoban.

Jur. Po moju puru bit će kakov rovinjski magnarac.

Fr. Vero čn baš njegovu ženidinu pitat.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. G. Andre Mikšić župnik u Lanišću poslao nam peti obrok 10 for. (ovaj obrok do sada cini ukupno 70 for.). Prigodom blagoslova temeljnoga kamena župne kuće po župku iz Lanišća u Brestu skupilo se 10 for. 20 nč. Darovaše sliedeći: Andre Mikšić, župnik 4 kruno. Po 2 kruno: Mate Šverko, Ant. Mikac, Jakob Hlač, Josip Ivančić, Miho Mikac. Po 1 krunu: Jura Berjavec, Ivan Vivot, Ivan Tanković, Ivan Bradetić, Ivan Poropat, Jakob Grbac. Po 20 nč.: Mate Mikac.

Novi biskup za trčansko-koparsku biskupiju. Još se nalazi presvjeti biskup Glavina u biskupskih dvorovih, već mu nadjoše lažliberalni i židovski listovi *Trsta* i *Istre* nasljednika, i to u osobi presvjelog g. dra. *Flappa*, sadašnjega biskupa porečko-

poljčkoga. Kano gotov čin pripoviedaju rećeni listovi, da je jurve sv. Stolica pristala, a Njeg. Veličanstvo potvrdilo premješćenje, dodično imenovanje presvj. g. Flappa za biskupa trčansko-koparskoga.

Mi neznamo još danas, koliko su te viesti istinite, no biti će svakako nešto na stvari, jer listovi traže jurve nasljednika g. biskupa Flappa, koji, dakako (!) nesamje bit nego Talijan, jer to zahtjevaju — po sudu spomenutih listova — probiti vlade i crkve (!?)

Po našoj novinarskoj čvrstosti vratili ćemo se jošta i na odstup biskupa Glavine i na eventualno premješćenje u Trst g. biskupa Flappa, a za danas zaključujemo: ova redke živim zaodnjejem, kako se bave i zanimaju tim odstupom, tim premješćenjem, i nasljedstvom glavno i nada sve židovski listovi, kao da se radi od odstup, imenovanju ili premješćenju koga Židovskoga rabina ili nadrabina. Nije li to znak vremena i dokaz tužnih odnošaja, koji vladaju u našem Primorju?!

Volosko. Obćinski tajnik. Iz sjednice obćinskoga zastupstva. Već u jednoj prvonjih sjednica bio je izabran obćinskim tajnikom za Voloskom gospodina Niko Peršid, zaslužni prije blagajnik, a sada tajnik družbe sv. Cirila i Metoda.

U sjednici obćinskog zastupstva dne 7. novembra odlučilo je zastupstvo presvjedovati kod „v. c. kr.“ ministarstva za bogostvoje i nastavu proti tomu, što c. kr. zemaljsko školsko vijeće nije imenovalo ni jednoga od trojice predloženih za mjesto učitelja na talijanskoj školi u Opatiji, premda su svi tri usposobljeni za talijanske škole, i što je isto c. kr. zam. školsko vijeće činilo imenovati provizora nekoga neprošćica za mjesto. Ujedno je zaključilo javiti istom ministarstvu, da bi preuzela porezna i školska obćina Opatija patronat nad svojimi školami, i tim posvemašnje uzdržavanje istih, ako bi tim bila oslobođena od plaćanja pokrajinskih nameta za škole.

Mlada misa u Pazinu. U nedjelju dne 10. tak. mj. prikazao je g. *Franjo Velan* iz Pazina svoju prvu nekrvavu žrtvu u pazinskoj prostinskoj crkvi. Koliko se narod veselio tomu riedkomu, ovdje i izvanrednomu događaju, pokazalo se iz velikog broja učestvaja. Crkva je bila dubokom puna, te se je bilo bojati, da se tko ne zagubi. Isto toliko bogoljubnog puka je bilo izvan crkve, te se ga moglo računati na 3—4000 duša. Što je davalo posebno odličje svetkovini, jest prisustvovanje velikog broja svećenika, koji su htjeli time počastiti svoga mladoga druga. Svećana povorka uputila se je u crkvu sa mladomiskom iz kuće prečastnog gospodina prošca *Orbanica*, koji je rođjak mladomiskiku. Za mladomiskom koracali su sretni roditelji, kojim se iz lica odraživalo veselje i radost, što su dočekali izpanjenje svojih želja. Kao duhovni roditelji išli su za njima načelnik g. dr. *D. Trinjajčić* i gđja. *Dorčić* iz pazinskih Vranjica, a onda ostala rodbina mladomiskikova i svatovi. U crkvi držao je prigodni govor velec. gosp. *Kropček*, župnik staroga Pazina, orisav značaj i uzvišenost svećeničkog stališa, te njegove dužnosti i zadatak u vjerskom obzir. Ugodno se je dojmio mladomiskikov glas i njegovo skladno držanje. Iza sv. mise poveli se svatovi sa mladomiskikom u njegovu rođni kuću u selo Brežani, gdje su njegovi roditelji bili proskibili za ukusnu i obilnu gostuju. U neprisljenom i iskrenom veselju zabavili se gostovi sve do kasne večeri, te će svim ostati u liepoj uspomeni onaj svećani član. Naravski, da oije uzmanjkoal prigodnih zdravica, te se je također sjelilo ustanovljenja „Hrvatskog Doma“ u Pazinu i sabralo se u tu svrhu for. 28.07, koji su bili izručeni ustrojnom odboru. Čestitajni i ml mladomiskiku, želimo, da se izpune ove želje i nada, koje u njega naš mukotrpni narod polaže.

Gušnjusa podvala. U zadnjem broju govoreć od ostup presv. g. biskupa Glavina, pokazali smo na lažliberalne židovske novine, kako se tomu odstupu veselo i kako nepristojno grđiti crkvenoga dostojanstvenika ni tada, kad se povlači sa javnoga života u mirno i stromno stanje. Ovađajim židovskim listorom pridržalo se i glasilo istarskih političkih ljudjaka, onu smradna kaljuža, u kojoj se valja poznati zloglasni *Jork*, posluživ se bezobraznom laži, da je sv. Stolica prisilila tobož presv. biskupa Glavina na odstup, jer da nije postupao proti našem uredniku, kad je pribodić poznata nazovi- okružnicu prigodom posljednjih izbora za zemaljski sabor Istre, i što nije kaznio „panslavističke agitatore, koji su čitali onu okružnicu čak u crkvi. Može li se i pomisliti drovitje i bezobraznije podvale onog puljskog smrada? Otkuda, pitamo ovim, onog zloglasnog lažitorbu, doznanje on za tajne sv. Stolice? Zar ga možda izvišćuju oni rimeki prijatelji, koji ga gladna i gola iz Rima ojeršaje, davši mu nogom u...? A kad je tako dobro obaviešten o panslavističkih agitacijah onih naših svećenika, koji da su tobož onu okružnicu u trčansko-koparskoj biskupiji u crkvi čitali, neka nam navede jednoga takovoga svećenika,

radi kojega tobož sada naš presvjeli biskup novino trpi, pak čemo mu otvoreno kazati: *Evale Jorčel ta ti valja, sada si pogodilo, dole mu nije mjestu medju poštenimi muževi.*

Što bi rekao taj žalostni junak, kad bi naši svećeni: biskup batin okrenuli, pak njega svrvo *irradentizam* nazvali, kao što on njih bde ikakvog razloga *panslavisti* nazivlje? Po našem dubokom uvjerenju imati bi oni za to što puta više razloga, nego li on, koji je obijao u Rimu pragove dvojnih osoba, ali ga ni ote nehtjele svojim priznati, zasajed, da bi i njih zatajio, kao što je zatajio svoje hrvatsko poriečko.

Što se tiče postupanja presvjelog biskupa proti našem uredniku radi toga, što je pribodić povorenu okružnicu, ne zasujni sam, da nije izvorna, odgovarano puljskom *trubištu*, da presvjeli g. biskup nije mogao proti uredniku ništa sa jednostavnog razloga, što nije znao ni mogao znati — kao što nije znao ni sam urednik, ni kao što nije znao ni državni odvjetnik, da bijaše ona okružnica patvorena. Dozvalo se zato takbar tada, kad je presvjeli g. biskup Flapp zahtjevao, da se proti našem uredniku slobodno postupa, čemu se je državno odvjetništvo odzvalo, narediv premelačnju u stanu urednika i poredkih kasnije slobodan izstragu proti istom uredniku.

Neka sa dakle umiri puljski „Oid“ i s te strane, jer ako i nije naš biskup mogao proti našem uredniku radi biskupa Flappa, čini sud svoju, da se zadovolji povriedjenoj tobož časti i ugledu biskupa Flappa, koji je našao u ostalom u zloglasnom „Oid“ zvacik ni neznava branitajta i odvjetajta.

Porečki konvik i Kopr. Broj djaka za porečki biskupiju iznaša 36, obćine 36ke godine. a tako i lanjske između 36 djaka lanjske godine ih bijaše iz Rovinja 9, iz Motovuna 5, iz Poreča 4, a po 3 iz Labinja, Vodnjana, Višnjana i Vizinade. I još ostalih 6 je više manje od takovih roditelja, koji se brate s našimi narodnimi protivnici Taljani. Ovi mladici će jednom služiti većinom u biskupiji porečkoj kao svećenici. Buduć neima toliko mjesta u gradovih, morati će se oni mladici namjestati u čisto hrvatskih župah, najvešti jeziku hrvatskomu. Uspeh takova svećenika-pastira može si svaki nar nešto razboriti čovjek sam misliti. Lako daje zemaljski odbor svake godine konviktu 800 for. i 250 for. za nastavu „della lingua slava!“ Bog zna kakova je ta „lingua slava?“ Kakav napredak čine ovi mladici „puro smpue“, vidi se jur na onih svećenicah, koji su već posjajali na različiti župah i kapelanijah po biskupiji. Bože moj, kamo idemo, kamo ćemo doći? Du propasti, baš do propasti, ako se tomu na put nestane. Ovi mlado-misnici znadu nam toliko „la lingua slava“, da si moga računati stole i druge-dohodarine, a rieč božja i nauk kršćanski neka spavaju. Bilo tako ili onako, za siromašni puk hrvatski jest uvijek slabo; on se dosta nepozudaje u ove svećenice, jer nepoznaju njegovu jezika ni njegovih običaja li navada, a tako se maći svećenik, maći se tuzan seljak i tamo, gdje bi morao barem naći pravicu i ljubav. Pravi gospodar mora dobro gledati, kakove pastire šalje svomu stanu, da se nepogubi, već da dobije hrvatu, koja ga ide i da se ga čuva od grabežljivih vukova.

Zavirimo malko u i račne sl. uprave toga konvikta. Za godinu 1894—95. bijaše dohodaka 15.535 for. 14 nč., a trošak 13.616 for. 69 nč. Od toga darovaše razne obćine (taljanske) 2015 for. crkve moraju platiti 809 for., svećenici darovaše 696 for., u crkvah se nabralo kao milostinjor 314 for., posebni dobroćinitelji 670 for. 65 nč. Koliko je hrvatskih novaca medju ovimi svotami, toli krvećnih kao svećeničkih, kao i privatnih osoba, a broj hrvatskih djaka, kolik jest? Račniti ovie ipak nisu podpunni. U koliko nam je poznato, zupstila je u Poreču neka gospodja (imena nepoznajemo) prije nekoliko godina kakvih 25.000 for. konviktu u Koprnu, a ove svote nevidimo u godisnjih računih. Zašto? čima računa o tom novcu? Možda bismo uzrok tomu našli, ali za sada sumtime o tom. Zelli bismo dakle, da ona administracija polaže u budućie i o tom račun, kako to ide, ako ne. usloboditi ćemo se na ovom mjestu o tom još oglasiti se i sve kazati, što o tomu znamo. Imati ćemo dosta dokaza. Svrha koparskoga konvikta — kako se čini — jest, postavljanje Istre po svećenicah izlazedi iz konvikta. Tomu moraju se Hrvati one biskupije oprieti zubi i nokti.

Zaključni klub stranke prava. Klub stranke prava u Zagrebu stvorio je u svojoj sjednici od 6. t. m. ove zaključke: I. Klub stranke prava uslaže se u izvajvom g. *Frena Polnegovića*, danom u sjednici gradškoga zastupstva u Zagrebu dne 21. listopada u. g., te obzirom na

prilike, u kojih se stranka prava danas nalazi, obilazi šuodim, da primi ostavku g. Frana Polnegovića.

II. Klub stranke prava, obzirom na važnost predmeta i da raskol prestane, zaključuje nakon dugoga pretravanja, da se uolice zastupnici naroda stranke prava na carevinskome vieću, kao i oni u zagrebačkom saboru, da složno odmah uznesuete oko toga, da taj raskol u stranci sasna prestane, te da ga piveđu konačnom rješenju.

III. Klub stranke prava jednoglasno izjavljuje, da glavni organ stranke prava i nadalje ostaje njezin dosadašnji organ "Hrvatska" u Zagrebu.

Prvi i treći zaključak stvoreni su jednoglasno; a drugi većinom glasova.

Osim toga je klub odredio, da "Hrvatska" imade obustaviti svaku polemiku s "Hrvatskim pravom", a g. Josip Gržanić preuzec je na se zadaci, da će uzustojati kod muzeva oko "Hrvatskoga prava", da i oni obustave svaku daljnju polemiku proti "Hrvatskoj".

Napokon su hrvatski svećenilični gradjani u Zagrebu i "Hrvatski radnički klub" u Zagrebu podnijeli klubu stranke prava izjave, kojima duboko žale raskol u stranci prava, te je klub te izjave primio do znanja.

Dnečanste vijesti. Nakon što nam je poznati naš "prijatelj" i neovisni list kanonik Buttigiegovi, uzkratkio zamisao službenoga lista "Fidium Diocesanum", jer smo ga par puta pošteno operušali: radi njegovog šaranja u blagopokojnom njegovom "Il Popolo", moramo crpiti vijesti o imenovanju i premještanju svećenika u tršćansko-koparskoj biskupiji iz židovsko-liberalnih novina grada Trsta, koje imadu za suradnike nekoje talijanske svećenike, koji se drže inače tako pobožnima i svetima, da hi reklo: *elo suo sime velle ducere*. Iz tih listova crpimo također vijest, da je imenovan biskupskim tajnikom i kancelarom neki svećenik imenom Mecchia S. prijateljske strane doznajemo, da je taj gospodin vrlo mlad, da je rimski doktor i da je član one družbe talijanskih svećenika grada Trsta, koji danas vedre i oblače u ovoj biskupiji.

Na naš upit: što je sa gosp. dr. om Ivančićem, za kojega smo znali, da bijaše imenovan prošle godine tajnikom i kancelarom biskupskog ordinarijata; rekose nam, da je g. dr. Ivančić sve te časti odložio zadovoljiv se radje sa najskromnijom službom njemačkoga propovjednika kod sv. Antuna novoga u Trstu. Nadalje doznajemo, da se je prvi gosp. dr. Ivančić s neke strane snovalo i rovalo zapostavljajući ga u biskupskoj kancelariji istim skoro preispicajem.

Neznamo si doista protumaciti takovo postupanje proti onomu učenom, radinom i skromnomu gospodinu van tim, da se ga je htjelo odstraniti iz biskupske kancelarije, jer bijaše nekom na putu i jer mu njegova skromnost nije dopuščala, da se suprotstaviti očitim i tajnim spletkarom. I tako je uspjelo mlađoj četi talijanskih reformatora odstraniti iz onog važnog mjesta muža, koji bijaše ondje na čast i diku crkvi i vjeri, vršeci neumorno, nesebični i ustrpljivo najviše pisarničke poslove. Oni koji su znanjem, nenepću i uzornim njegovom ponašanjem daleko — daleko iza njega, uzprijuzi se i popinjaju sve to više, jer ih podjaruje njihova drzovitost i bezobzirnost i jer lome za njih kopija lažliberalni židovski novinari.

Iz Kastva. Obćinske sjednice. — Izbor glavaru. — Dne 6. i 7. novembra održavala su se sjednice obćinskoga zastupstva. Glavni predmet razprave bio je proračun za godinu 1896. Pije pako nego se je taj predmet počeo razpravljati, obavio se je izbor obćinskoga glavaru. Misliše se je, da se neće birati glavar za kralko vrijeme dok se ne obave noviji izbori, nego da će obćinske poslove voditi prvi savjetnik za to malo vremena. Ali kotarski glavar je već na dan sprovoda pokojnoga glavaru Munica rekao, da valja, makar i za kratko vrijeme izabrati novoga glavaru, jer da tako zakon zahtjeva. On je sam došao k obćinskoj sjednici dne 6. novembra glavno za to, da se obavi taj izbor. Do zadnjega bija spominjalo se je dva kandidata glavarstvu. Na dan izbora složili su se svi zastupnici za jednoga i izabrali su ga u osobi prvoga obćinskoga savjetnika g. Mata Sročča Markovića. On je primio tu čast, zahvaliv se na povjerenju i molio odmah pristupnoga kotarskoga glavaru, da dopisnje sa glavarstvom samo hrvatski, kako obćina uređuje i kako puka govori. Gosp. kotarski glavar reče na to, da je činio i da će činiti napred u tom obziru "to kar more", naimo dopisivati koliko je moguće hrvatski. Uvijek, da mu to nije moguće, jer da n. pr. zdravstveni izvjestitelj, c. kr. kotarski liječnik dr. Tamaro, neznahrvatski, i da ne može ni njegovih ni drugih

spisa uvijek dati prevadljati. Nekažemo na taj odgovor ništa, nego samo bilježimo, a hvalimo za ovo kratko vrijeme izabranoga glavaru, da je izrekao opravdan zahtjev glavarstva i puka. Iza toga izabralo se je novoga obćinskoga savjetnika g. Vjekoslava Jurinca, koji je kao i glavar obćao vršenje zakona i vjernost c. kralju i kraljici. Njegovom Veličanstvu klonulo se je trokratni "živio" i pozdravilo kot. glavaru. Pucanje mužara navještalo je izbor glavaru. Obćinstva kod sjednice ne bijaše. Proračun se je primio bez ikakve razprave. Potvrdilo se je odstup nekoga odavna skupnoga zemljišta, razgradnja, Zvončana, jednom Zvončanu samozno, prodalo nešto zemljišta i kod mora, izabralo odbor za reklamacije i rješilo drugih stvari. U odbor za reklamacije izabrani su gospoda: Vjekoslav Jurina, Josip Kalfić, Franjo Monjač i Vjekoslav Siničić. Zaključilo se je također, predstavka na predsjedništvo ministarstva u Beču za razjašnjenje jedne vijesti u jednoj riečkoj novini, po kojoj da se vodi pogovori izmed Austrije i Ugarske u svrhu, da prva drugoj odstupi zemljište izmed Kantride i Preluke, a druga prvaj za to, da dade komad zemljišta kod Požuna!

Ponos roda su doista naši vrlji i neustrašivi zastupnici, koji se za nas odlučno bore protiv tuđjeg zulumu. Da su oni u istini ponos roda, da se već to razabrat iz njihovih dičnih imena:

S	P	inčić
K	O	mpare
Sta	M	ger
K	O	zula
Trinaj	S	tičić
T	R	inajstić
Jenk	O	
Man	A	ić
L	A	ginja

Pročitajte krupna, razstavljena slova odozgo dole i dobit četa: "Ponos roda".

D. P. a. č. u. h.
Vodovod u Učke u Opatici i bližnja mjesta. Bilo je već nekoliko komisija rad odkupnje vode za vodovod od stanovnika Vele i Male Učke, odnosno vranjsko-boljunsko i lovransko-mošećanske obćine. Prošli petak i subotu, dne 8 i 9. novembra održavala se je komisija valjda odlučna. Kod njih bili su prisutni i kotarski glavari iz Pazina i Voloskoga. Nadamo se, da će nas tskogod o tom obširnije obavjestiti.

Za unesrćenoga Antuna Šestana do-prinesose: mgč. g. J. Dolžan, župnik u Vodcah 2 krune; g. M. Sanković-Soldatić u Danah 2 krune; g. Davorin Sanković u Danah 1 kruna; g. čina Marica Sanković u Danah 1 kruna. Ova svota vrnućena je g. dr. M. Trinajstiću, obć. načelniku u Buzetu.

Gosp. J. Kirac iz Medulina poslao nam je 6 for. 52 nčv., koje je sabrao Martin Privrat za posteljnika Antuna Šestana iz Draguča: Darovaoše po 50 nčv.: Jakov Kirac, trgovac, Anto Žnank, učitelj i Miho Kirac, trgovac; Marija Bajičić 32 nov.; po 20 nčv.: Mate Grakalić pok. Mikule, Martin Privrat, Anto Rakić, Jakov Tomazić, Grgo Cukon pok. Grgo, Ivan Kirac Antonov, Mikula Demarin, Petar Kirac; po 10 nčv.: Petar Urti, Mate Rojčić, Ivan Matesić, Anto Cukon, Blž Cukon, Ivan Cukon, Grgo Cukon, Petar Vojak, Luka Guzeljić, Grgo Kirac, Ivan Radošević pok. Mate, Osiop Lorenčin Petrov, Ivan Vrančić, Mate Mikalević pok. Jakova, Miho Radošević pok. Pere, Mate Kliman, Josip Grakalić, Anto Demarin, Josip Lorenčin, Miho Cukon; po 15 nčv.: Ivan Grakalić i Luka Privrat, po 5 nčv.: Ivan Radošević, Mate Kirac, Ivan Cukon, Juro Leverić, Jakov Privrat, Antun Zaštović Anton Vojnić, Stipan Privrat, Osiop Grakalić, Mate Leverić, Ivan Kirac Matin, Grgo Grakalić, Anton Kirac Matin, Grgo Lovrencin, Anton Lovrencin, Mate Grakalić Matin. Ukupno for. 6.52.

Iz Boljunščine pišu nam polovicom novembra, da je sadašnjem obćinskom zastupstvu iztekao rok 22. oktobra i da se ima dakle na temelju zakona obnoviti izbor obć. zastupstva. Obćina boljunjska je na žalost i na tagu sviju obćinara još uvijek u rukah talijanaša, ili bolje rekuo njihovih podrepnica, "šarenjaka", jer u obćini Boljuna neima ni traga Talijanom. Pravi je nesmisao pribrajati ovu obćinu k talijanskim; pa je red sada, da se otrese obćina šarenjačkog gospodstva — vrijeme je došlo, da pokazu obćinari i djelom, da nisu Talijani-šarenjaci, tuđe podrepnice, već da su gospodari u svojoj kući. Došlo je vrijeme, da se pridruži i ova obćina ostalim sestram. To jest, da postavi na čelo, na upravu nove sile, radine i nesebične, koje traže obću korist, dakle, poživovne muzeve, koji će se k. rbiti, da zaciele rane na tielu obćine. Kako se čuje biti će i borbne listine pripravljene već tekom ovog rujnesca, a imale su već i biti — te će se po tom obaviti izbori koncem ove godine ili početkom buduće. Medjutim preporučujemo c. kr. kot. poglavarstvu u Pazinu, da dade izbore čim prije obaviti. Bude li sloge kao kod netom obavljenih izbora za Poreč —

ne-budu i se pustili obćinari primamiti lastikunima, riečima kojih dočadašnjih šarenjaka, nadati se je povesnašnjem preustroju obćine. Obćina, napose pako nekoje podobćine su na rubu propasti. Još je vrijeme, da se jih oslobodi: samo radini, pošteni, nesebični, poživovni, umni i razboriti muzevi će tomu do-skočiti. Obćina bila je do sada u svakom obziru zapušćena. Pogledajte samo na pomažkanje škola — puteva — što sve svjedoci, da obćina nije bila još u dobrim rukah. Šramota bi bila, ako bi se išlo ovim korakem napred. Preporučujemo tamošnjim pravakom, da se na vrijeme dogovore i priprave; u ostalom: biti će na ovom mjestu još o tom govora prije izbora s dopustom g. urednika (Samo izvoluta. Op. ur.)

Iz Kanfanara pišu nam mjeseca novembra: Dugo već neima glasa iz Kanfanara, kao da bi bilo ovo najstarije mjesto, naj-blaženija obćina; a tomu nije tako. Kao i prije, tako postupaju i sada s nami naši provincijci; bilo to u obćinskim sjednicah, bilo kod raznih izbora. Da si svijet stvori sud o pravdomosti naših "šifrentinaca", neka se čuje: i ova. Imali smo dvie obćinske sjednice, jedna početkom septembra, a druga u oktobru. Kako je poznato, učinio je naš obćinski tajnik Filipić prije 6 godina sa obćinom kontrakt za 6 godina. Rok mu je sada iztekao i zato je, većina obćinskih zastupnika na prvaj sjednici zahtjevala, da se otvori natječaj za obćinski tajnik, koji bi morao također znati hrvatski, što se samo po sebi razumije, da je tajnik neima primati drugih službah, ako ne tajnički. Onaj dan ipak ne zaključise ništa. Odlučise, da se o tom u budućoj sjednici razpravlja, ali što je ta odluka vriedila, pošto je na zadnjoj sjednici načelnik izjavio, da je "jušta" potvrdila tajnik za drugih 6 godina. Priobit tu vijest, činilo se kao da smo blizu kakove sinagoga. Vikalo se i protestiralo, ali to nije ništa koristilo. Načelnik uzme klobuk, pa hajde kući, a zastupnici ostadoše dugim nosom. Naš Martin je mudar, a njegov tajnik još mudrij. Nu nadamo se, da im ovaj put njihovo djelo nebuda uspjelo. Načelnik sklopio je s tajnikom kontrakt za drugih 6 godina bez zastupstva, te ga šalje "jušti" na potvrdu, za koju se zna, da je ruda ugodila mladi, buduć je Filipić kao odlučan talijanaš i ovdje baš na svom mjestu, da po-itajlanjuje ono, što nikad talijanski bilo nije. A; da on takav nebi bio, da nekoji naših obćinskih zastupnika nisu ovako mjačali, gdje bi ovu jur bio.

Od kad ima više služba, od tada ga čovjek riečko kradu nadje na glavarstvu. Ljudi idu ga tražiti i uređ, neima ga, možda će biti kod kuće, pa bajdo tamo, ni taj ga neima, a njegova žena još ljude oštro odpravlja, kako da bi bili baš seljaci krivi, da ga neima doma. Neima ga po 3 i 4 dana doma, a kmet, ako hoće imati kakvu svjedočbu za svoju živinu, mora, hoćeš nećeš, bez njo na samanj. Tako se jedan kmet klatari u mjesto po više puta badava. O još kaže, da ga puk ljubi? Možda karjajlesko-šarenjački, nu nikud benevrekarski! Tamo, gdje je našao krah i gdje se je zapomagao, baš tamo hoće zapoviedati i to onim, koji mu krah daju, a da ih ni neslužni onako, kako bi morao Dragi moj puca, progledaj već jednom; nepusti, da ti gospodare i zapovjedaju ljudi, koji te zanemaruju i koji ne mare za tvoje duševno i tjelesno dobro. Složi se narode, dok je vrijeme, jer u neslogi tvoja je propast.

Većina zastupnika učinila je utok na političku obćinu i na zemaljski odbor. Viditi ćemo, da li će se pravdomoj želji puka zadovoljiti.

Lista porotnika za okružni sud u Rovinju. Za koji dan započeće se posljednje zasjedanje porote za tek. god. u Rovinju. Pred namit leži imenik gg. porotnika, koji će imati da sudu kao sudci puka. Izmedjut svih 36 porotnika ne mogosmo naći niti jednoga jednog, koji bi bio po jeziku i osvjedodebnju Hrvat ili u obće Slaveu. I ovaj put će dakle suditi i Hrvatom sva sami Talijani kod porote u Rovinju, na što upozorjeno našu gg. državne zastupnike u Beču, neka traže od ministra pravosuđja, da već jednom i u Istri ovi nezdravi odnošaji u sudstvu prestanu.

Dvojezične tabele pred proračunskim odborom carevinskoga vieća. U sjednici proračunskoga odbora od dne 13. t. m. j. razpravljalo se o predlogu zastupnika dra. Laginje, da se postave na sve sudbene zgrade u Istri dvojezične, t. j. hrvatske i slovenske i talijanske tabele. Izvjestitelj stavio je drugi predlog, da se naime polag potrebe postave i slovenski napisi na tabele. Taj predlog bijaše prihvaćen. Ministar pravosuđja izjavio je istom prigodom, da se pitanje o tabelah u Istri sada produćava.

Štipendija iz zaklade pok. biskupa Ravnikara u iznosu od 100 for. raspisana je za djaka, rođijone u tršćansko-koparskoj biskupiji, koji polaze koju gimnaziju u Primorju, Kranjskoj ili Koruškoj, a kane posve-

titu se svećenikom stališa: Moibe valja posladi do 30. t. m. j. c. kr. namjestništvo u Trst; **Vodnjan u Ceskoj!** Da se ogromna većina: naših poštarakih činovnika odlikuje već i tim, što nepoznaje niti rieči hrvatskog ili slovenskog jezika — jezika ogromno većine pučanstva u pokrajinah, koje spadaju pod djelokrug ovdješnjeg ravnateljstva pošte i brzoglava — to je stara i davno poznata činjenica. Gospoda si valjda misle, da njim netreba poznavati taj jezik, kad ga i predpostavljeno njim oblast, kao n. pr. visokom ministarstvu trgovine, nepriznavaju ni na samoj zgradi elav. ravnateljstva pošte i brzoglava u Trstu. Niemci-naseljenici imadu iz vana i u nutri posuda njemačke napise — jer je tobož njemački jezik — državni jezik; Talijani, koji brojno za Slavenu i recenili pokrajnih veoma daleko zaostaju, imadu također svuda napise: svojem jeziku — jedino Slavenu t. j. Hrvati i Slovenci, koji sačinjavaju, kako već rekosmo, ogromnu većinu pučanstva u naših južnih pokrajinah (Kranjska, Goritka, Trst i Istra) ne smiju imati na ili u istoj zgradi niti najmanji njegov napisa. U toj zgradi, koja je i njihovim žuljevi sagradjena, ne smije biti ni znaka ni traga hrvatskome ili slovenskome jeziku, da se nebi naša velika gospoda, Talijani i Niemci — ti jedini tuvari cesarstva — uznemirili ili čak pobunili radi toga.

Mi Hrvati i Slovenci moramo biti sretni i zadovoljni, što nam gospoda Niemci i Talijani milostivo dozvoljavaju, da smiemo u tuđem nam jeziku poreze i nameto plaćati i vojnike davati, a za ostalo nesmiemo nas boliti glava, jer su Niemci i Talijani tu, da nam zapoviedaju i gospodare.

Prošle godine upravlili su naši državni zastupnici interpelaciju na tadašnjeg ministra trgovine radi toga, što neima nigdje nikakvog napisa na rečenoj zgradi u našem jeziku. Svi napisi iz vana i iz nutra jesu jedino njemačko-talijanski. Odgovora neima ni danas na tu interpelaciju, te se čini, da gospoda kod ministarstva ne smatraju ni vrednim, da se na istu osvrnu. Nu mi nesmiemo mirovati, dok nam neadaju pravo, zajamčeno nam državnim temeljnim zakonom. Radi toga preporučamo našim zastupnikom na carevinskome vieću, da se obrate na sadašnjeg ministra trgovine novom interpelacijom, ili da pospiješ odgovor na staru ili neka se inače na predmet vrata prigodom razprave proračuna za rečeno ministarstvo. Ako nam visoka vlada neće dati ono, što nas po državnim temeljnim zakonih ide, neka nas oslobodi i teretah ili dužnostih, koje moramo napram državi snapati i vršiti.

Našim nemarom a talijanaškim spletkama izostao je slovenski napis na postaji sv. Andrej na državnoj željeznici u Trstu. S istih razloga neima na većini postajbah iste željeznice u Istri hrvatskih napisa — preuda te rečena pruga po skoro izključivo hrvatskom zemljištu. Vlada znade, da smo mi u tora pogledu mehki, popustljivi ili čak nemarni i tako ostajemo svuda i u svemu kratkih rukava.

Na ova razmišljanja nas je doveo jedan iztisak našeg lista, koji bijaše naslovljen starom predplatniku g. I. P. posjedniku u Vodnjan, pak je taj tužni broj morao putovati u česke Vodnjane, jer bi reč, da netko od gospode činovnika na pošti u Trstu poznaje geografiju daleke Česke bolje, nego li ona Istra, koja mu je pod nosom. On znade, gdje se nalazi nezatno mjesto Vodnjani u Ceskoj, ali gdje je glasoviti bumbarski Vodnjan u Istri — toga nezna ni neće da znade.

Novo društvo na obalah Kvarnera. Naše kvarnerske obale postale su svjetoznane hrvatskom Nizom — Opacijom. Društvo, koje je povod dalo, da se ju je upoznalo, je društvo južne željeznice. Najviše je ono učinilo, a onogo i drugi za Opaciju. Drugo društvo, koje želi poslovati na obalah Kvarnera, je društvo "Quarnero". Ono si je uzelo za središte svoga poslovanja Lovran. Kaže se, da tu radi svojim povcem najviše "länderbank". Pokupilo je već zemljišta i uređilo. Kani zidati po stanovitom nacrtu. Treće društvo, nekakvo mađarsko, uzelo si je za središte Krkvenicu i tamo već sagradilo veliki hotel i drug "grada". U najnovije vrijeme javlja se još jedno, četvrto društvo, vele da je zagrebačko, a u istinu biti će najbže peštavsko. To društvo, bilo odkud, izabralo si je za svoje poslovanje zemljište kastavsko, izmed Kantride (Zamet) i Preluke. Ono se već par tjedana pogadja za takozvane Brigade. Pretežne pogodbe da su s tim društvom sklopili već mnogi kastarski obćinari, najviše iz Rahešove županije. Svoja zemljišta da će odstupati po 2 forata po četvornom klaftu. To je dosta visoka cijena u obćinim odnošajih, al gdje se grade liečilišna mjesta, nije to ništa osobita. Nesmiemo se dakako pretjeravati, ali neima se niti popuštati, niti na korist držtva imati na korist pojedinaca. Kao mošeštari ili sansali sa strane kupaca kod toga kupoprodavanja da najviše rule Josip Bacarčić i obćinski geometar p. Kleinmayer. Eze tređji da se mješa i obćinski tajnik Stefan. Osobito ova posljednja dvojica bili bi dužni i po svojoj

